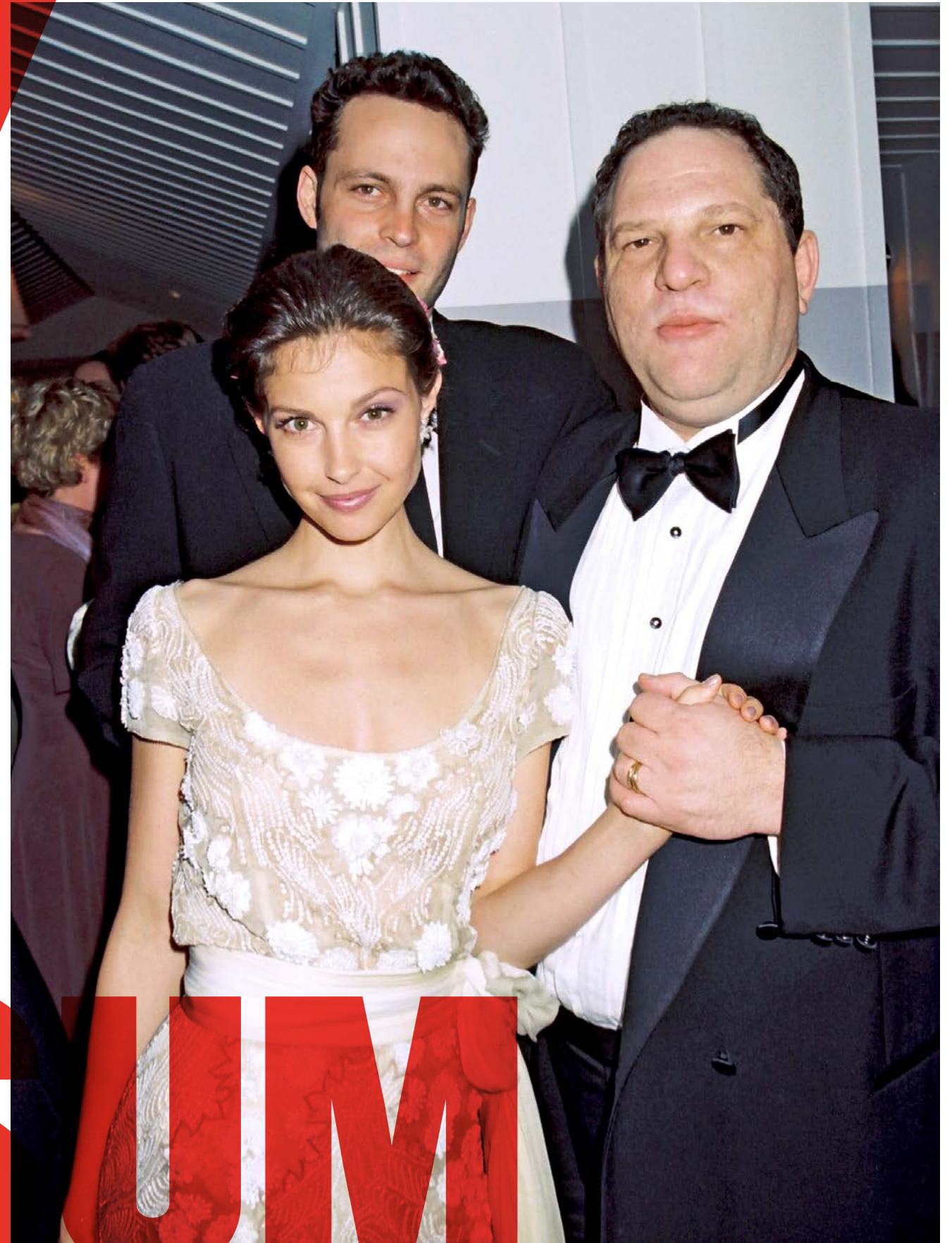

HARVEY IN

Ruim veertig jaar kon filmproducent Harvey Weinstein zijn gang gaan voordat de beerput werd opengetrokken. Waarom besloot heel Hollywood de mond te houden over zijn seksuele drift en de machtsmisbruik die daarmee gepaard ging? En kennen we in Nederland ook een type-Weinstein? Jazeker. Sterker: in het wereldje weet iedereen over wie dit artikel gaat. 'We weten het allemaal, maar niemand zegt iets. Het kan je de kop kosten.'

TEKST FRANK WAALS FOTOGRAFIE ANP, HH

HILVERSUM

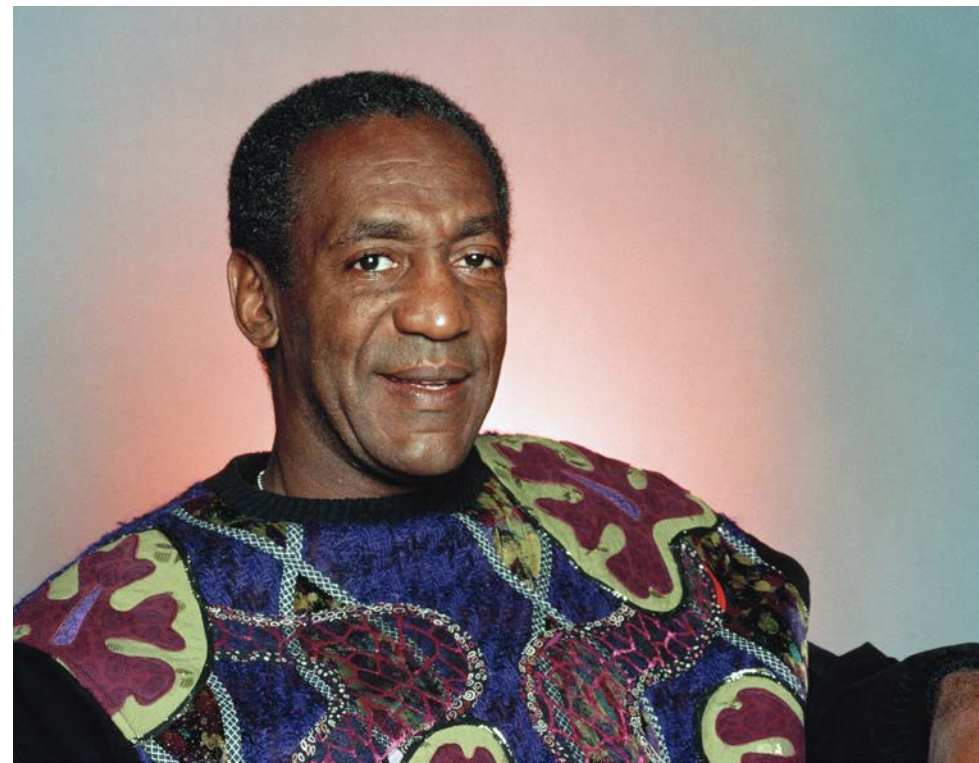

Voor wie de stroom aan berichtgeving inmiddels te veel is geworden en door de bommen het bos niet meer ziet, even een kort resumé over de affaire-Weinstein. Na de verdachtmakingen rondom acteur Bill Cosby, die een hele reeks vrouwen zou hebben gedrogeerd en verkracht, komt er nu opnieuw een grootschalig sekschandaal uit de entertainmentindustrie naar buiten waarin een grote naam een hoofdrol speelt. Harvey Weinstein, een in de filmindustrie alom gerespecteerd filmproducent als het aankomt op zakelijke resultaten, worstelt al jaren met zijn zeer controversiële imago.

Niet naar de buitenwereld, maar vooral in de *inner circle* van Hollywood weet men welke praktijken de beste man er al jaren op nahoudt om zijn seksuele drift te stillen. Intimidatie, aanraking en soms zelfs zeer opdringerig gedrag, op het angstaanjagende na. Volgens de producent van *Pulp Fiction*, *Sin City* en *The Lord of the Rings*-trilogie zelf niets meer of minder dan naweeën uit de filmindustrie van de jaren 60 en 70 waarin hij is opgegroeid, volgens acteurs en actrices anno nu grensoverschrijdend gedrag.

Begin oktober stapte actrice Ashley Judd (op de foto met Harvey Weinstein op pagina 25) uit de schaduw en beschuldigde hem van veelvuldige seksuele intimidatie en ongewenste intimiteiten. Collega-actrice Ambra Battilana Gutierrez volgde met een heimelijk opgenomen audiotape waarop te horen is hoe de 65-jarige Weinstein zich aan de 24-jarige Italiaanse opdringt. De actrice werd een hotelkamer ingelokt waar ze moest wachten op Weinstein die een douche nam, maar ze weigerde uiteindelijk. 'Ik ben het gewend om vrouwen bij hun borsten te pakken. Kom gewoon eventjes met me mee en ruïneer

onze vriendschap nu niet vanwege een bezoekje van vijf minuten aan mijn kamer,' zei hij. Gutierrez hield echter voet bij stuk waarna een boze producer riep dat ze hem nooit meer hoefde te bellen. De tape ligt inmiddels op straat, want zoals het wel vaker gaat in dit soort gevallen: als er één schaap over de dam is, volgen er vanzelf meer.

In no time stapelden de verklaringen van actrices en andere personen uit de entertainmentindustrie zich op, zelfs oplopend tot beschuldigingen van aanranding en verkrachting. Grote namen als George Clooney en Jennifer Lawrence spreken vol afschuw over de man die hen respectievelijk een doorbraak en een Oscar gaf. Ze zouden al die jaren niets door hebben gehad, maar critici weten wel beter. Hoeveel interessante rollen beiden in de loop der jaren ook speelden, die van klokkenluider beviel hen toch net iets minder. Waarom besloot men jarenlang te zwijgen? En hebben we er in ons land misschien ook mee te maken? Over het antwoord op de laatste vraag kunnen we duidelijk zijn: ja! Uit de monden van diverse betrouwbare bronnen zelfs: volmondig ja! 'We weten het allemaal, maar niemand zegt iets. Het kan je namelijk simpelweg de kop kosten en de rekeningen moeten toch betaald.'

Omhoogneuken

Na de verklaringen over Weinstein in Amerika pakte ook ons land de bal op in talkshows, zoals bij *RTL Late Night*, waar fotograaf William Rutten sprak over zijn ontmoeting met de filmmiljonair. 'Het is een imponerende man waarbij het altijd stil valt als hij ergens een kamer binnenkomt. Weinstein is echt God in Hollywood. Iets wat hij zich maar al te goed beseft. De macht die

hij heeft is een soort spel voor hem. Hij kan vrouwen iets toereiken wat niemand anders ze kan geven, namelijk wereldfaam.'

Volgens Rutten is handtastelijkheid van een dergelijk invloedrijk persoon niet typisch Amerikaans, maar komt het overal voor, ook dicht bij huis. 'Ik ken een Nederlands filmtype dat mannelijke acteurs op heel rare manieren castings heeft laten doen. Het is walgelijk, maar het gebeurt.'

Geen mis te verstane woorden, in ieder geval niet voor acteurs die met de desbetreffende regisseur werken of dit in het verleden hebben gedaan. Een dag na Ruttens uitspraken stond onze telefoon al roodgloeiend met tipgevers. Betrouwbare bronnen met een goede staat van dienst die zijn gedrag gedogen, maar anoniem deze misstand wel aan de kaak willen stellen. Steeds dezelfde naam komt bovendien: een grote naam in de industrie die het ogenschijnlijk met iedereen uitstekend kan vinden – zo blijkt alleen al uit zijn socialmediaprofielen, waarop hij op vele afbeeldingen breedlachend met bekend Nederland op de foto gaat.

Waarom spelen BN'ers open kaart, maar zonder de naam – die iedereen in Hilversum wel kent – te noemen? 'Het wereldje is zo verrekte klein en je hebt elkaar allemaal nodig,' vertelt een A-naam uit de acteerwereld ons. 'Het is soms zo moeilijk om bepaalde stappen te maken in deze business, dat veel mensen het ervoor over hebben om zaken die het daglicht niet kunnen verdragen binnenskamers te houden. Pas wanneer er een vooraanstaand persoon gaat praten en er daarna een aantal volgen, is het veilig genoeg om ook zelf je verhaal te doen. Maar dat betreft dan meestal artiesten die al enige basis onder

hun voeten hebben en geen carrière van nog eens twintig, dertig of veertig jaar meer hoeven te maken. Op dat punt zit ik nog lang niet, simpelweg omdat ik daar de leeftijd nog niet voor heb. Dat er echter beter vandaag dan morgen een einde kan komen aan de praktijken van deze man en de personen die in zijn schaduw hetzelfde doen moge duidelijk zijn.'

Een tweede bron spreekt van vreemde castings in een kamer waar niemand anders bij aanwezig was, er geen draaiende camera meeliep, maar hij al zijn kleren moest uittrekken. 'Ik was superjong, dus uiteraard ook nog een beetje naïef in die dingen en ik ben erin meegegaan. Gelukkig heeft hij me die dag niet aangeraakt, maar hoogst ongebruikelijk was het natuurlijk wel. Dat vond ik toen al, maar helemaal nu ik wat ouder ben, kijk ik er met een vreemd gevoel op terug. Het vage project waarvoor ik auditie deed was voor een film die er uiteindelijk nooit is gekomen. Ik vraag me af of dat überhaupt ooit wel de bedoeling is geweest. De desbetreffende castingdirector is nog steeds actief en zo nu en dan kom ik hem nog weleens tegen op feestjes. Ongemakkelijk en awkward is dat, elke keer weer.' De acteur heeft het uiteindelijk op eigen kracht gered en heeft het naar eigen zeggen niet nodig gehad om zich, platgezegd, omhoog te neuken. 'Ook al weet ik dat anderen daar helaas wel voor zijn gevallen.' Ook de presentatrice die ons vertelt dat ze een leven lang gratis lingerie mocht ontvangen in ruil voor 'persoonlijk en afgezonderd met de leverancier passen' kon de verleiding weerstaan. 'Ik noem het eerder ziek, zwak en miselijk. Want dat ben je als je dit ervoor nodig hebt.' Misbruik van machtsposities is van alle tijden en komt in vrijwel elke branche voor, maar

'Stop met het mogelijk maken van misbruik' valt er te lezen boven de beroemde letters van Hollywood. Foto's links: Ambra Battilana Gutierrez en Bill Cosby.

'Ik ken een Nederlands filmtype dat mannelijke acteurs op heel rare manieren castings heeft laten doen. Het is walgelijk'

Karin Bloemen kwam met beschuldigingen aan het adres van Ruut Weissman, docent aan de Amsterdamse Theaterschool.

‘De zoveelste oogverblindend mooie acteur of actrice die niet kan zingen... Een snelle blik op de crewlijst om te zien wie de producent is en ik weet genoeg’

juist in een creatief beroep als acteur of danser verschuilen schuldigen zich vaak achter de dunne scheidslijn tussen professioneel gedrag en onwenselijke intimiteit. In 2014 stapte Karin Bloemen nog met verklaringen van zes vrouwen over Ruut Weissman, jarenlang docent aan de Amsterdamse Theaterschool, naar de schoolleiding. Onder hen ook vrouwen die halverwege de jaren 80 een relatie met hem zouden hebben gehad en waarmee Weissman zijn positie dus zou hebben misbruikt. Het dossier ging uiteindelijk onbehandeld de kast in omdat de hoofdperson van de beschuldigingen afdeed als leugens en het stuk voor stuk anonieme klachten betrof. De slachtoffers wilden er wel iets aan doen, maar niet ten koste van alles, zoals mogelijke afname van werk en inkomen door vervelende tamtam.

Dickpics

Een acteur die we voor dit artikel spraken, maakte het maandenlang mee met een populaire zanger. Ze kwamen elkaar op feestjes en tv-aangelegenheden regelmatig tegen en de ene ontmoeting was nog pijnlijker dan de andere. ‘Of beschamend, zo zou je het ook kunnen noemen,’ aldus de bron. ‘De man waar het over gaat is homo, en ik val al een leven lang op vrouwen. Niet echt een match dus. Die boodschap bleek echter tegen dovemansoren gezegd, want ik heb maandenlang last van hem gehad. Steeds weer stuurde hij berichtjes of ik misschien toch niet het bed met hem wilde induiken, en op momenten dat we elkaar ergens zagen, maakte hij om de haverklap

dubbelzinnige opmerkingen waar ik niet van gediend was. Tot zover vervelend maar niet strafbaar, tot op het moment dat hij ineens zijn kans schoon zag. We stonden net even op een plek waar op dat moment niemand anders was en hij boog voorover om me te zoenen. In mijn poging hem te ontwijken, pakte hij mijn hoofd en begon mijn gezicht te likken. Mijn gezicht... Likken... *Are you serious?* Ik kon mijn ogen niet geloven en heb hem toen nogmaals laten weten dat hij echt te ver ging. Kennelijk was dat voldoende, want daarna stopte het ook.’

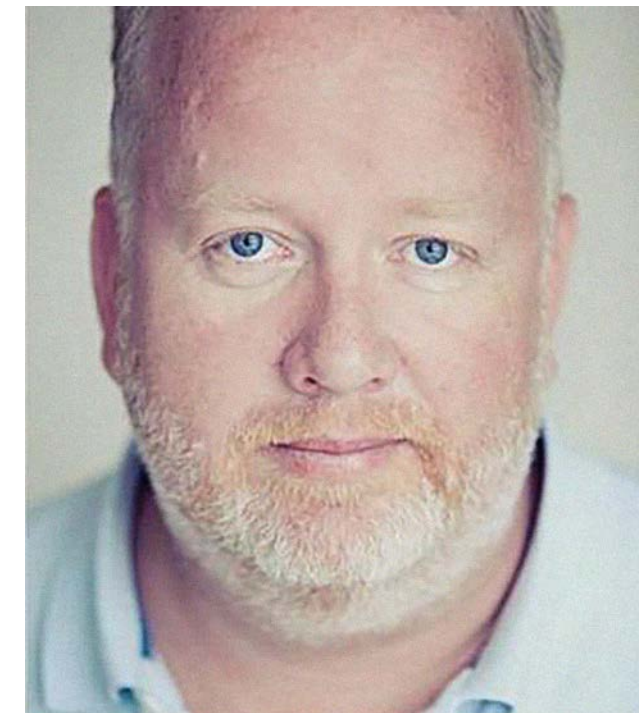
Bij een kandidaat aan een van de vele talentenjachten op televisie ging diezelfde artiest nog een stapje verder. Wij stonden ernaast op het moment dat de vnzige sms’jes waarin werd verzocht om een neuk-, pijp- en trekdate binnenkwamen, aangevuld met de nodige dickpics. Voor een nachtje in zijn villa werd een glorieuze toekomst als zanger in het vooruitzicht gesteld. Woorden die voor sommigen als geloofwaardig overkomen, maar in dit specifieke geval weinig effect hadden. De seksafspraak is er nooit gekomen. De spectaculaire carrière in de muziek trouwens ook niet.

Een bekende musicalacteur laat in een reactie weten zelf geen ervaring te hebben met oneerbare voorstellen voor een rol, maar is wel op de hoogte van de twijfelachtige naam die sommigen in de theaterwereld hebben. ‘Dan zie ik de zoveelste oogverblindend mooie acteur of actrice in een voorstelling staan die totaal niet kan zingen. Even een snelle blik op de crewlijst om te zien wie de producent is en ik weet genoeg.’

#MeToo

De bovenstaande anonieme verklaringen betreffen onder andere verhalen over een regisseur die aan verschillende tv-, theater- en filmproducties werkt en werkte. Voorvallen vonden plaats met meerderjarigen en in een enkel geval met een minderjarig persoon. Wie in Nederland de rol van klokkenluider op zich neemt, zal moeten blijken.

Als gevolg van de Weinstein-gate is er door misbruikte vrouwen op social media de hashtag #MeToo in het leven geroepen waarmee soortgelijke ervaringen gedeeld worden. Marc van Bree, directielid bij Kemna, een van de grootste castingbureaus van Nederland, juicht het initiatief toe. ‘Ik realiseer me daardoor nu pas op welke schaal dit wereldwijd plaatsvindt. Daar ben ik me nooit zo bewust van geweest. Het hebben van een onveilig gevoel wanneer je aan het werk

bent is al kwalijk genoeg, maar afhankelijk zijn van iemand anders en daardoor maar een hoop slikken is nog veel erger. Helaas zijn er klaarblijkelijk acteurs en actrices die wel in deze situatie verkeren. Wat ik zou doen als ik merk dat er bij ons iets mis is? Mijn eerste impuls zou zijn om heel voorzichtig met de situatie om te gaan, zonder dat ik de misstand daarmee probeer af te dekken. Je moet dergelijke gevallen altijd tot op de bodem proberen uit te zoeken en van daaruit verder kijken. Welke maatregelen dan passend zijn, kan ik nu niet zeggen. Daarvoor moet je echt per geval weten waar het over gaat. Is het pure intimidatie of worden mensen ook nog eens ongewenst aangeraakt, bijvoorbeeld. Daarnaast moet je je afvragen of je als castingbureau zelf de handschoenen moet oppakken of dat je professionals het snuffel- en spuurwerk moet laten verrichten. Ik weet niet of je in zulke gevallen 100 procent zelfreinigend moet willen zijn. Daar zijn ook andere instanties voor.’ Bestaat er eigenlijk wel een draaiboek voor de dag waarop het onverhoopt toch eens misgaat? Van Bree: ‘We hebben daar geen uitgeschreven protocol voor omdat we als bureau altijd uit zijn gegaan van een soort standaard fatsoensnorm. Natuurlijk hebben we wel voorzorgsmaatregelen genomen, zoals het verbieden van het stellen van bepaalde vragen. Iemand die een auditie afneemt, mag de auditant bijvoorbeeld nooit en te nimmer verzoeken het shirt uit te trekken en als er in het script een vrijscène staat, dan spreekt het voor zich dat deze niet al tijdens de auditie moet worden gespeeld. En zoenen... Elke acteur weet dat filmzoenen geen echt zoe-

nen is. Niet met je tegenspeler en al helemaal niet met iemand van de crew. Ook zijn er altijd minstens drie mensen bij ons in een ruimte aanwezig waardoor niemand het in z’n hoofd hoeft te halen iets gekks te doen. Helemaal voorkomen dat makers de behoefte krijgen een soort muze te hebben kun je nooit en hoe ze daar mee omgaan speelt zich ook voor een groot gedeelte buiten onze waarneming af. Het doet pijn om te zien welke verhalen er nu naar buiten komen want je denkt toch: dit gaat ook over ons. Het speelt zich allemaal af in onze beroepsgroep, dat is erg vervelend. Zeker omdat we in mijn ogen zelf altijd enorme zorgvuldigheid betrachten.’ Tim Oliehoek, regisseur van *Vet Hard*, *De Zaak Menten* en *Het Geheime Dagboek van Hendrik Groen*, zegt: ‘Ik probeer me zo ver als mogelijk van deze hele discussie af te houden, los van het feit dat ik het wel fascinerend vind om te zien hoe macht werkt. Misbruik van mensen die een hoge positie bekleden is natuurlijk van alle tijden en komt in elke beroepsgroep voor, maar ik denk dat je altijd moet uitgaan van kwaliteit. Het zou toch raar zijn als ik acteurs of actrices die er niets van kunnen een rol ga beloven in een serie terwijl ik weet dat iemand anders veel beter is? Dat zou de kwaliteit van een film of serie helemaal niet ten goede komen. Daarbij probeer ik als regisseur altijd een soort gelijkwaardigheid te creëren omdat het werken met creatieve mensen je ook een hoop kan opleveren. Ik ben absoluut geen dictator op de set en sta open voor ideeën van anderen. Daar worden ikzelf en de productie in het geheel uiteindelijk alleen maar beter van.’ ✕

Tim Oliehoek (l) en Marc van Bree.

Verantwoording

Voor dit artikel is gesproken met acteurs, actrices, regisseurs en producenten uit alle lagen van de acteerwereld. Negen bronnen in totaal. Anoniem, omdat ze ook na verschijning van dit artikel nog weleens een rol in een serie, film of musical willen krijgen. We hebben ervoor gekozen om de castingdirector die in dit stuk een hoofdrol speelt anoniem te laten omdat de bronnen ook anoniem zijn. In Hilversum weet iedereen om wie het gaat. Enkel Tim Oliehoek en Marc van Bree worden bij naam genoemd, aangezien zij niet als ervaringsdeskundigen op het gebied van misbruik of intimidatie hun verhaal doen.